

asiaviite: HE 152/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta

Nykyinen voimassa oleva poronhoitolaki on maanomistajan kannalta perusteiltaan selkeä. Lakiin kirjatut ohjaustoimet sen sijaan ovat toimimattomia ja tämä aiheuttaa suurimmat ristiriidat osalla poronhoitoaluetta. Nykyisessä arviointilautakuntamallissa kokouksen päätökset jäävät lähes aina puheenjohtajan varaan ja tämä vaikeuttaa sopivien ja riittävän aktiivisten arviolautakuntien puheenjohtajien löytymistä. Tämän lisäksi läheskään aina nykyisten arviolautakuntien päätöksiä ei noudateta ja maanomistaja joutuu riitauttamaan asian käräjäoikeuteen, mikä aiheuttaa sen ettei kaikissa vahingoissa vahingonaiheuttaja joudu korvausvastuuseen ja poronhoitolain vastainen toimintaa jatkuu ja jopa yleistyy. Yleisellä tasolla olen ymmärtänyt, että myös poronhoitajien piirissä tavoitellaan nykyistä ammattimaisempaa tapaa tuottaa poronlihaa ja toimia porotalousyrittäjänä. Piittaamattomuus porojen aiheuttamiin vahinkoihin ei sisälly ammattimaiseen tapaan toimia poronhoitajana.

Olen tiivistänyt tärkeimmät kohdat yhteisen onnistumisen varmistamiseksi seuraavasti:

- Oleellista on saada nykyistä toimivampi arviolautakunta. Valittavien henkilöiden osaaminen nousee tärkeäksi asiaksi.
- Vahinkoa kärsineellä pitää olla jatkossakin oikeus tilata todistusaineistoa sopivaksi katsomaltaan taholta. Proagrian viljelyasiantuntijan käyttäminen on havaittu hyväksi tavaksi toimia.
- Luken ja Paliskuntain yhdistyksen yhdessä laatima päivitetty opas peltovahinkojen arviointiin on valmisteltu maanomistajan kannalta puolueellisesti eikä sen käyttöönotto uuden arviolautakunnan ohjekirjaksi ole mahdollista.
- Lautakunnan on oltava vapaaehtoinen sovitteluelin. Sovittelulautakunnan toiminnan pitäisi perustua osapuolten vapaaehtoiseen osallistumiseen ja mahdollisuuteen neuvotella sovinnosta ilman pakkoa tai huolta sovintoneuvotteluissa annettujen lausumien vaikutuksesta mahdolliseen myöhempään oikeudenkäyntiin.
- Vastuu poronhoitotöistä ja vahinkojen korvaamisesta on lain mukaan paliskunnalla. Voimassa oleva oikeus vahingonkorvaukseen on yksiselitteisesti säilytettävä. Hallituksen esityksessä olisi syytä tasapuolisuuden vuoksi myös todeta paliskunnan voimassa oleva korvausvelvollisuus aidan itsessään aiheuttamista haitoista ja tulonmenetyksistä. Paliskunnan korvausvastuuta porojen aiheuttamista vahingoista ei myöskään voida vähentää sillä perusteella, että luonnonvaraiset eläimet ovat mahdollisesti rikkoneet aidan. Paliskunnan vastuu poronhoitotöistä ei pääty aidan rakentamiseen. Vastuu aidan kunnossapidosta ja porojen aiheuttamien vahinkojen estämisestä sekä muistakin poronhoitoon liittyvistä töistä on myös aidan rakentamisen jälkeen

täysimääräisesti paliskunnalla. Esitystä tulee korjata voimassa olevaa poronhoitolakia vastaavaksi ja maanomistajan oikeutta kunnioittavaksi. Vahingonkorvausvelvollisuuden perusteita ei pidä muuttaa ja korvausvastuun on säilyttävä paliskunnalla.

- Jos viljelijöille ja muille maanomistajille aiheutuneita vahinkoja ei saada vähentymään nykyisestä, ratkaisuksi ei enää riitä pelkkä korvausmenettelyjen kehittäminen. Silloin on puututtava ongelmien juurisyihin myös lainsäädännön keinoin.

Toimen puolesta

MATTI TYHTILÄ

Matti Tyhtilä

toiminnanjohtaja